

Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmine

Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikes 1¹, § 2 lõikes 2¹, § 2⁴ lõike 3 punktis 3, § 2⁴ lõikes 5 ja § 6 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „16-aastane“ tekstiosaga „18-aastane“ vastavas käändes;

2) paragrahvi 2³ lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Puude raskusastme tuvastamise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

3) paragrahv 5 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 6 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Puudega lapse toetust makstakse järgmistes suurustes:

- 1) sügava puudega lapsele – 270 eurot;
- 2) raske puudega lapsele ja käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapsele – 180 eurot;
- 3) keskmise puudega lapsele – 139 eurot.“;

5) paragrahvi 7 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Puudega tööelise inimese toetust makstakse järgmistes suurustes:

- 1) sügava puudega tööelisele inimesele – 100 eurot;
- 2) raske puudega tööelisele inimesele – 50 eurot;
- 3) keskmise puudega tööelisele inimesele vastavalt valdkonnale, milles funktsiooni kaotus või kõrvalekalle esineb – 29–42 eurot.“;

6) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Keskmise puudega tööelise inimese toetuse maksmise täpsemad tingimused ja suurused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

7) paragrahvi 7 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 7¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Puudega vanaduspensionialise inimese toetust makstakse järgmistes suurustes:

- 1) sügava puudega vanaduspensionialisele inimesele – 41 eurot;
- 2) raske puudega vanaduspensionialisele inimesele – 27 eurot;
- 3) keskmise puudega vanaduspensionialisele inimesele – 13 eurot.“;

9) paragrahvis 9 asendatakse tekstiosa „75 protsenti sotsiaaltoetuste määrast“ tekstiosaga „19,18 eurot“;

10) paragrahvi 10 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „25 protsenti“ tekstiosaga „6,39 eurot“ ja tekstiosa „100 protsenti sotsiaaltoetuste määrast“ tekstiosaga „25,57 eurot kuus“;

11) paragrahvi 12 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „24-kordses sotsiaaltoetuste määras“ tekstiosaga „613,68 eurot“;

12) paragrahvi 20 lõikest 2¹ ja lõike 2³ esimesest lausest jäetakse välja tekstiosa „, välja arvatud kui isik vajab oma puude tõttu individuaalset abivahendit“;

13) paragrahvi 20 lõige 2² ja §-d 24¹–24³ tunnistatakse kehtetuks;

14) seadust täiendatakse §-ga 25³ järgmises sõnastuses:

„§ 25³. Mootorsõidukimaksust tuleneva mõju leevendamise toetus

(1) Mootorsõidukimaksust tuleneva mõju leevendamiseks makstakse ühekordset toetust:

1) sügava puudega lapsele – 142 eurot;

2) raske puudega lapsele – 95 eurot;

3) käesoleva seaduse § 6 lõike 6 alusel kehtestatud määruises sätestatud harvikaiguse diagnoosiga lapsele – 95 eurot;

4) sügava puudega tööelisele inimesele – 250 eurot;

5) raske puudega tööelisele inimesele – 60 eurot.

(2) Toetuse saamise õigus on lastel ja tööelistel, kes vastavad 2025. aasta 1. jaanuaril ühele järgmistest tingimustest:

1) isikul on tuvastatud sügav puue;

2) isikul on tuvastatud raske puue;

3) lapsele on käesoleva seaduse § 6 lõike 6 alusel kehtestatud määruises sätestatud harvikaiguse diagnoosi tõttu määratud raske puudega lapse toetus.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel isiku vastavust käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustele.

(4) Toetus määratakse isikutele Sotsiaalkindlustusameti toiminguga.

(5) Sotsiaalkindlustusamet teeb toetuse määramise toimingu teatavaks isiku e-posti aadressil või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktides 2–4 nimetatud viisil.

(6) Toetus makstakse välja hiljemalt 2025. aasta 31. märtsiks sotsiaalseadustiku üldosa seaduse §-s 28 sätestatud korras, arvestades puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses sätestatut. Kui isiku vastavus toetuse saamise tingimustele tuvastatakse hiljem, makstakse toetus välja tagantjärele.

(7) Toetuse kulud kaetakse riigieelarvest.“;

15) seadust täiendatakse §-ga 25⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 25⁴. Puudega lapse vanusepiiri muutmine

(1) Vähemalt 16-aastasele lapsele, kellel oli tuvastatud puude raskusaste ja määratud puudega tööealise inimese toetus enne 2027. aasta 1. veebruari, makstakse toetust kuni toetuse määramise otsuse kehtivuse lõppemiseni.

(2) Käesoleva seaduse kuni 2027. aasta 31. jaanuarini kehtinud redaktsiooni kohaldatakse puude raskusastme tuvastamisele:

1) lapse puhul, kes on saanud 16-aastaseks ja esitanud tööealise inimese puude raskusastme tuvastamise taotluse enne 2027. aasta 1. veebruari ja kelle taotluse suhtes ei ole tehtud vastavat otsust;

2) lapse puhul, kes on saanud 16-aastaseks ja kelle tööealise inimese puude raskusastme tuvastamise otsuse või töövõime vähenemise tuvastamise otsuse kehtivus on lõppenud enne 2027. aasta 1. veebruari, aga kes on esitanud uue puude raskusastme tuvastamise taotluse pärast 2027. aasta 31. jaanuari;

3) lapse puhul, kes on saanud 16-aastaseks enne 2027. aasta 1. veebruari ja kellel on 2027. aasta 1. veebruaril kehtiv töövõime hindamise või puude raskusastme tuvastamise otsus.

(3) Kui lapsel on 2027. aasta 1. veebruaril kehtiv puude raskusastme tuvastamise otsus kuni tema 16-aastaseks saamiseni, pikendab Sotsiaalkindlustusamet otsuse kehtivust ja puudega lapse toetuse maksmise perioodi kuni lapse 18-aastaseks saamiseni.

(4) Kui vähemalt 16-aastasel lapsel on 2027. aasta 1. veebruaril kehtiv puude raskusastme tuvastamise otsus, mille kehtivus lõppeb enne tema 18-aastaseks saamist, pikendab Sotsiaalkindlustusamet otsuse kehtivust ja puudega tööealise inimese toetuse maksmise perioodi kuni lapse 18-aastaseks saamiseni.“.

§ 2. Muuseumiseaduse muutmine

Muuseumiseaduse § 20 lõike 3 punktis 1 asendatakse läbivalt tekstiosa „16-aastasele“ tekstiosaga „18-aastasele“.

§ 3. Ravikindlustuse seaduse muutmine

Ravikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 51 lõike 4 punktis 3, § 54 lõike 1 punktis 1¹ ja § 59 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „16-aastase“ tekstiosaga „18-aastase“;

2) paragrahvi 44 lõike 2 teises lauses asendatakse tekstiosa „16-aastaste“ tekstiosaga „18-aastaste“.

§ 4. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 47 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist on isikul, kellel on tuvastatud abivahendi vajadus ja kes vajab abivahendit selleks, et kompenseerida terviseseisundist tingitud funktsioonihäiret ja vähendada selle mõju iseseisvale toimetulekule.“;

2) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Tingimused, millise terviseseisundist tingitud funktsioonihäire või terviseprobleemi korral on abivahend vajalik, kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

3) paragrahvi 47 lõiked 2 ja 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 47 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Abivahendi kasutamise vajaduse tuvastaja sõltuvalt abivahendi keerukusest ja abivahenditõendi andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

5) paragrahvi 47 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 47 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Sotsiaalkindlustusamet võib tasu maksmise kohustuse ülevõtmisel erandkorras otsustada:

1) omaosaluse vähendamise;

2) uue abivahendi hüvitamise enne isikule hüvitatud sama ISO-koodiga abivahendi kasutusaja lõppu või abivahendi hävimisel kasutajast mitteolenevatel põhjustel;

3) sellise abivahendi hüvitamise, mille nimetus ei ole kantud abivahendite loetellu;

4) piirlimiidi suurendamise;

5) abivahendile kehtestatud piirhinna muutmise;

6) abivahendile kehtestatud müügi- või üüritehingu nõude muutmise;

7) sellise abivahendi hüvitamise, mille kohta on abivahendite loetelus märge, et hüvitamine toimub erandkorras.“;

7) paragrahvi 47 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud juhtudel abivahendi eest tasu maksmise kohustuse erandkorras ülevõtmise täpsemad tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

8) paragrahvi 47 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemisel sellise abivahendi eest, mille nimetus ei ole kantud abivahendite loetellu, kaasab Sotsiaalkindlustusamet menetlusse eksperdi.“;

9) paragrahvi 48 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Abivahend käesoleva seaduse tähenduses on toode, mis aitab parandada inimese funktsioneerimisvõimet, kompenseerida funktsioonihäiret ja saavutada või säilitada igapäevaelus võimalikult iseseisvat toimetulekut.“;

10) paragrahvi 48 lõike 3 punkt 14 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„14) tingimused, millise tervises seisundist tingitud funktsioonihäire või terviseprobleemi korral on abivahend vajalik;“;

11) paragrahvi 48 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Abivahendi kasutusaeg käesoleva seaduse tähenduses on abivahendile kehtestatud kasutusaeg alates selle esmakordsest kasutuselevõtust, mille lõppemisel loetakse abivahend tarbimisväärtuse kaotanuks. Riik ei võta tasu maksmise kohustust üle abivahendi eest, mille kasutusaeg on lõppenud.“;

12) paragrahvi 50 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Piirhind on abivahendite loetellu kantud sama funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise aluseks olev abivahendite loetelus kehtestatud maksimaalne hind.“;

13) paragrahvi 50 lõike 7 punktides 1 ja 2 asendatakse sõna „puude“ sõnaga „funktsioonihäire“;

14) paragrahvi 50 lõike 8 punktid 1, 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

15) paragrahvi 50 lõike 8 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) kuni 18-aastaselt isikul, kes vastab § 47 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja kellele on väljastatud abivahendi tõend – piirmäär 90 protsenti;“;

16) paragrahvi 50 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Isiku omaosaolus müügitehingu korral on abivahendi maksumuse ja riigi osaluse summa vahe, kuid mitte väiksem kui 7 eurot.“;

17) paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 9¹ järgmises sõnastuses:

„(9¹) Sotsiaalkindlustusamet vähendab omaosaluse määra kuni viie protsendini, kuid mitte alla 7 euro ostutehingute puhul abivahendi kogumaksumusest, juhul kui isikule või tema perekonnale on abivahendi soetamise kuul või sellele eelnenud 12 kuu jooksul makstud toimetulekutoetust.“;

18) paragrahvi 50 lõige 10 tunnistatakse kehtetuks;

19) paragrahvi 55 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Abivahendi kasutamise nõustamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

20) paragrahvi 56 lõikest 3 ja § 69 lõikest 6 jäetakse välja sõnad „teenuse vajaduse kindlaks määramisel koostatud“;

21) paragrahvi 59 lõike 1 punktis 1, § 59 lõikes 2, § 60 lõikes 1 ja § 69 lõike 3 punktides 6 ja 7 asendatakse tekstiosa „16-aastane“ tekstiosaga „18-aastane“ vastavas käändes;

22) paragrahvi 61 lõikes 1 ja § 64 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „punktides 2, 8 ja 9“ tekstiosaga „punktides 2 ja 9“;

23) paragrahvi 63 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „punktides 1, 2, 8 ja 9“ tekstiosaga „punktides 1, 2 ja 9“;

24) paragrahvi 64 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „15-aastaste“ tekstiosaga „17-aastaste“ ja tekstiosa „16-aastaste“ tekstiosaga „18-aastaste“;

25) paragrahvi 67 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) koostada õigustatud isikule rehabilitatsiooniplaan või osutada tegevuskava ja rehabilitatsiooniplaani või -programmi või tegevuskava alusel rehabiliteerivaid teenuseid sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamiseks;“;

26) paragrahvi 67 punktis 3 asendatakse sõna „arvega“ sõnadega „isikupõhise üksikaruandega“;

27) paragrahvi 68 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Rehabilitatsioonimeeskonna spetsialist ei tohi olla isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.“;

28) paragrahvi 69 lõike 8 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Rehabilitatsiooniprogrammi hindamise komisjoni kuulub Sotsiaalkindlustusameti, Sotsiaalministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Töötukassa, Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse ja puudega inimeste huve esindava organisatsiooni esindaja.“;

29) paragrahvi 76 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

30) paragrahvi 142¹ lõike 1 punkti 2 täiendatakse pärast sõna „töövõime“ tekstiosaga „, tervises seisundiga seotud tegutsemise ja osalemise piirangute“;

31) paragrahvi 144 lõiget 6 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse ja erihoolekandeteenuse vajaduse hindamise andmed.“;

32) paragrahvi 144¹ teises lauses asendatakse sõnad „elu- ja viibimiskoha andmed ning“ sõnaga „elukohaandmed ja“;

33) seadust täiendatakse §-ga 160⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 160⁷. Puudega lapse vanusepiiri muutmise

(1) Vähemalt 16-aastasele lapsele, kellelt riik on võtnud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle enne 2027. aasta 1. veebruari, jätkab riik tasu maksmise kohustuse ülevõtmist kuni §-s 63 nimetatud otsuse kehtivuse lõppemiseni.

(2) Käesoleva seaduse kuni 2027. aasta 31. jaanuarini kehtinud redaktsiooni kohaldatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmisele:

1) lapse puhul, kes on saanud 16-aastaseks ja esitanud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotluse enne 2027. aasta 1. veebruari ja kelle taotluse suhtes ei ole tehtud vastavat otsust;

2) lapse puhul, kes on vähemalt 16-aastane ja kellel on tuvastatud tööealise inimese puude raskusaste või osaline või puuduv töövõime.“.

§ 5. Töövõimetoetuse seaduse muutmine

Töövõimetoetuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 3 asendatakse tekstiosa „16-aastaselt“ tekstiosaga „18-aastaselt“;

2) paragrahvi 8 lõikeid 1 ja 2 täiendatakse pärast sõna „päevast“ tekstiosaga „, kuid mitte varem kui käesolevas seaduses sätestatud tingimustele vastamise päevast,“;

3) paragrahvi 27 täiendatakse lõigetega 10 ja 11 järgmises sõnastuses:

„(10) Käesoleva seaduse kuni 2027. aasta 31. jaanuarini kehtinud redaktsiooni §-s 2 sätestatud kohaldatakse alla 18-aastasele isikule:

1) kes sai vähemalt 16-aastaseks ja esitas töövõime hindamise ja töövõimetoetuse taotluse enne 2027. aasta 1. veebruari ja kelle taotluse suhtes ei ole tehtud vastavat otsust;

2) kelle enne 2027. aasta 1. veebruari tuvastatud osalise või puuduva töövõime või tööealise inimese puude raskusastme tuvastamise otsuse kehtivus lõppeb pärast 2027. aasta 31. jaanuari;

3) kelle enne 2027. aasta 1. veebruari tuvastatud osalise või puuduva töövõime või tööealise inimese puude raskusastme tuvastamise otsuse kehtivus on lõppenud enne 2027. aasta 1. veebruari ja kes on esitanud uue töövõime hindamise taotluse pärast 2027. aasta 31. jaanuari.

(11) Kui alla 18-aastaselt isikul on tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne 2027. aasta 1. veebruari ja osalise või puuduva töövõime otsuse kehtivus lõppeb pärast 2027. aasta 31. jaanuari, kuid enne isiku 18-aastaseks saamist, pikendab töötukassa osalise või puuduva töövõime otsuse kehtivust ja töövõimetoetuse maksmise perioodi kuni isiku 18-aastaseks saamiseni.“.

§ 6. Ühistranspordiseaduse muutmine

Ühistranspordiseaduse §-s 34 ja § 36 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „16-aastane“ tekstiosaga „18-aastane“ vastavas käändes.

§ 7. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 1 punkt 14 jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril ja kehtib kuni 2025. aasta 31. detsembrini.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2–11 ja § 5 punkt 2 jõustuvad 2025. aasta 1. juunil.

(3) Käesoleva seaduse § 4 punktid 1–3, 10, 14 ja 15 jõustuvad 2025. aasta 1. septembril.

(4) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1 ja 15, §-d 2 ja 3, § 4 punktid 21, 24 ja 33, § 5 punktid 1 ja 3 ja § 6 jõustuvad 2027. aasta 1. veebruaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2024. a.

Algatab Vabariigi Valitsus 2024. a.